

Número 4, juny 2000

Informe sobre el I Encuentro Británico-Español de Profesores de Biblioteconomía y Documentación, 2000 (Barcelona, 30–31 de març i 1 d'abril de 2000)

Concepción Rodríguez Parada
Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
rodrigue@eubd.ub.es

---

1 Introducció

Sota el títol de *Biblioteconomía y Documentación en la era digital: docencia e investigación*, l'Observatori de la Comunicació Científica, la Secció Científica de Biblioteconomia i Documentació del Departament de Ciències Polítiques i Socials i l'Institut de Lingüística Aplicada (IULA) de la Universitat Pompeu Fabra organitzaren en les dates ja esmentades el I Encuentro Británico-Español de Profesores de Biblioteconomía y Documentación a la seu de la Rambla d'aquesta Universitat. Han col·laborat en aquesta activitat, a més, el Ministerio de Educación y Cultura, el Departamento de Biblioteconomía y Documentación de la Universidad Carlos III de Madrid, la Llicenciatura en Documentació de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Llicenciatura en Documentació de la Universitat de Barcelona, la Llicenciatura en Documentació de la Universitat Oberta de Catalunya, el Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC) i la School of Information and Media Robert Gordon University. Pel nombre d'institucions implicades i pel seu alt nivell, es constata fàcilment que la trobada naixia amb molt bons auguris.

La iniciativa de l'Encuentro partí d'una conversa informal entre Nick Moore i María del Valle Palma en les darreres Jornadas Españolas de Documentación, celebrades a València, tal com ells mateixos desvetllaren en la sessió de clausura, i és la seva voluntat que tingui continuïtat: «Este Encuentro nace con vocación de constituirse en una plataforma permanente de encuentro entre profesores... de gran cualificación y alto potencial docente e investigador». ¹ Aquest, tot i ser un objectiu certament ambiciós, no és el que els organitzadors qualifiquen com a principal. En el tríptic de presentació de l'Encuentro s'anuncia que aquest té com a objectiu més important «proporcionar a profesores españoles y británicos

un marco de comunicación, de colaboración y de intercambio de experiencias sobre docencia e investigación en Biblioteconomía y Documentación». És aquesta una nova mostra de les altíssimes aspiracions del Comitè Organitzador pel que fa a la trobada.

El nombre d'assistents no fou gaire elevat (el total d'inscrits que no arribava a la seixantena; no van coincidir mai plegats). El nucli majoritari procedia de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona (18), però també hi havia representants de les universitats de Castelló, Granada, Illes Balears, Carlos III de Madrid, Alacant, Salamanca, UAB, UOC, UPF, Vic, Zaragoza i de l'Institut Historia de la Ciencia y Documentación López Piñero de Valencia pel que fa a l'estat espanyol. Entre els participants estrangers cal destacar la presència, lògicament, dels representants de les universitats de la Gran Bretanya (6), d'Irlanda (1) i de Suècia (1).

Les àrees temàtiques principals foren:

- Anàlisi i discussió de nous mètodes pedagògics.
- Anàlisi d'estratègies per al desenvolupament de projectes d'investigació entre la Gran Bretanya i Espanya i possibilitats de finançament, com també anàlisi de futurs projectes d'investigació.
- Presentació de projectes d'investigació actualment en curs.
- Anàlisi i discussió dels objectius, mètodes i continguts necessaris per a la formació dels futurs professionals.
- Anàlisi de les estratègies per a donar a conèixer el paper dels documentalistes i bibliotecaris.
- Anàlisi i discussió de les possibilitats de creació d'una xarxa temàtica que possibiliti la comunicació, la col·laboració i la coordinació entre els professors de l'àrea d'ambdós països.

2 Desenvolupament de les sessions

El primer dia (dijous, 30 de març), s'inicià amb una breu presentació de l'Encuentro per part de la seva directora, María del Valle Palma, i d'unes paraules de benvinguda de Lluís Codina, director de la Secció Científica de Biblioteconomia i Documentació de la UPF, i de M. Teresa Cabré, directora de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada. Començà la trobada amb la ponència inaugural presentada per Nick Moore (City University in London) sota el títol «Policies for a global information society: teaching and research».² En aquesta ponència l'autor, a partir d'identificar la societat de la informació amb la del coneixement, i d'esmentar les mesures preses per la UE en aquest camp, enumerà els cinc objectius comuns de tots els països pel que fa a aquests afers. El nucli central de la seva intervenció feu referència a les implicacions que, per a la docència (a qui formem? i sobre què?), té la societat de la informació i, especialment, la importància que hi té el professional de la informació –«creador» segons Moore—. A més, distingeix quatre perfils professionals:

- creadors (*stricto sensu*): desenvolupen i elaboren productes i serveis d'informació.

- recopiladors (bibliotecaris): seleccionen, adquireixen i tracten la informació.
- comunicadors: ofereixen informació com a resposta a una demanda.
- consolidadors (analistes de la informació): analitzen i sintetitzen la informació rellevant per als usuaris per als quals treballen.

Finalitzà Moore enunciant els dos camps d'investigació on els docents i els bibliotecaris haurien de concentrar els seus esforços. Segons el seu criteri, es tracta de les tecnologies de la informació i les ciències socials, les quals permetran ampliar l'àmbit de la recerca de manera que no quedi limitada als serveis d'informació, amb la qual cosa serà possible treballar conjuntament amb d'altres sectors.

Podem concloure, per tant, que el que el ponent defensa per a la professió i li exigeix alhora és flexibilitat –adaptació a l'entorn canviant– i interdisciplinarietat –capacitat per a obrir-se a altres camps–.

Tot seguit s'obrí un debat, del qual jo destacaria una pregunta sobre si el grau de «visibilitat» dels bibliotecaris a la Gran Bretanya és coincident amb el que es dona a Espanya. Moore respongué que la visió estereotipada de la professió que té la ciutadania britànica coincideix plenament amb l'espanyola i culpà d'aquesta situació els mateixos bibliotecaris, per la imatge que projecten. Com a possible solució, Moore apuntà la necessitat de reclutar els alumnes més brillants cap als nostres estudis, d'una banda, i de l'altra, la projecció per part dels professionals en exercici d'una imatge més «agressiva».

La segona ponència, també en sessió matinal, «La terminologia i la documentació: docència i investigació», fou presentada per M. Teresa Cabré i Lluís Codina. La seva intervenció començava amb una pregunta que és alhora un repte: quins són els límits entre el coneixement –contingut– i les habilitats –eines–?. La proposta del ponents era que calia combinar marc teòric i pràctic i, en aquest sentit, cal destacar, i així ho van fer Cabré i Codina, la importància de les pràctiques per obrir nous camps d'intervenció. Una segona qüestió que posaren de relleu és la necessitat d'enfortir les cultures locals i és per això que presentaren un projecte d'ecologia cultural, l'objectiu del qual seria l'estudi de l'impacte de les tecnologies sobre la cultura.

A la tarda es presentà una nova ponència, «Needs of future information professionals: teaching and research», a càrrec del britànic Graham Matthews (Head of School of Information Studies, University of Central England in Birmingham).

Acabà la sessió amb una taula rodona, «Experiències en la creació de les noves llicenciatures en Documentació a Catalunya», moderada per Maria del Valle Palma (UPF) i amb la participació d'Agustí Canals (degà de la llicenciatura en Documentació de la Universitat Oberta de Catalunya), Pilar Cid (Universitat Autònoma de Barcelona) i d'Assumpció Estivill (degana de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona). Canals exposà el model d'educació a distància. La intervenció de Cid es centrà en la presència dels continguts de l'àrea en d'altres ensenyaments (Ciències de la Informació i Medicina) i en la progressiva implantació de la llicenciatura en Documentació a la seva universitat (a l'octubre de 1999, els complements de formació, i al febrer de 2000, la

licenciatura). Assumpció Estivill remarcà el lligam entre la diplomatura i la licenciatura.

El divendres 31 de març, a banda de les intervencions de Josep Blat (Enginyeria en Informàtica, Universitat Pompeu Fabra) amb «Recuperació i representació de la informació en portals», de Blanca Martínez (UPF) amb «La docència de la Documentació en estudis no específics de Biblioteconomia i Documentació» i de Cristòfol Rovira (UPF) «Curs telemàtic de documentació digital: metodologia i experiències», el més destacable de la jornada foren les ponències d'Ernest Abadal (cap de la Unitat Departamental de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona), de Forbes Gibb (Head of Department of Information Studies, University of Strathclyde) i de Mercedes Caridad (vicerectora de la Universidad Carlos III de Madrid), José Antonio Moreiro (Departamento de Biblioteconomía y Documentación, Universidad Carlos III de Madrid), Bonifacio Martín i David Rodríguez (Universidad Carlos III de Madrid).

La intervenció d'Ernest Abadal, «Els estudis universitaris de Biblioteconomia i Documentació a Espanya: comparació amb Gran Bretanya»,³ tenia com a objectiu principal no limitar-se a fer una descripció del estudis a Espanya sinó avaluar alguns dels seus aspectes tot comparant-los amb el sistema educatiu britànic. La ponència s'estructurà en dues parts:

- situació actual dels estudis en ambdós països;
- comparació en aspectes tals com l'especialització, la interdisciplinarietat, la metodologia docent, la internacionalització, els cursos a distància i el paper de les associacions professionals.

Abadal assenyala, en les conclusions, que la nostra disciplina, en la seva doble vessant docent i professional, viu un procés de canvi tant pel que fa als continguts com als mètodes de treball, i acabà mostrant línies d'actuació futures a l'estat espanyol en alguns dels apartats analitzats prèviament (especialització, interdisciplinarietat, internacionalització i cursos a distància).

Forbes Gibb, «Relations between Computer Science and Linguistics with Information Science: teaching and research»,⁴ començà diferenciant el llenguatge natural i els llenguatges formals (matemàtics i informàtics) i afegí que aquests últims s'estan fusionant amb els llenguatges naturals en alguns projectes. Presentà també projectes europeus d'investigació (SIMPR, STAMP, AUTOSOFT) que segons el seu parer obtenen resultats molt interessants pel que fa a la col·laboració entre terminologia-informàtica-documentació.

Mercedes Caridad i equip presentaren la ponència «Los proyectos de investigación en Biblioteconomía y Documentación: estado de la cuestión en Madrid y Cataluña».⁵ S'hi recullen i s'analitzen també de forma prou exhaustiva els trets generals dels projectes d'investigació finançats amb fons públics des de 1995 tant a Catalunya com a Madrid, i més específicament, la tasca investigadora del departament de Biblioteconomia i Documentació de la Universidad Carlos III. La tria d'aquests dos territoris no és fruit de l'atzar, sinó que es deu a la major implantació dels nostres estudis en ells. Els autors també reflectien l'orientació científica i temàtica d'aquestes investigacions i constataren que, malgrat que les administracions públiques adscriuen els estudis de Biblioteconomia a les Ciències Humanes i Socials, la major part dels projectes de recerca estan

relacionats amb les tecnologies de la informació.

Les seves conclusions foren, d'una banda, que la investigació en la nostra àrea s'ha incrementat per la progressiva implantació d'un marc legislatiu favorable a l'activitat de recerca en general, la qual cosa ha donat com a resultat plans de finançament, tant per part de les diferents administracions com de la mateixa universitat; d'altra banda, que aquesta creixent activitat investigadora no s'ha vist prou reflectida en la bibliografia especialitzada espanyola, que sí que, en canvi, ha publicat articles sobre el tema de caire més bibliomètric. Com a darrera conclusió, recomanaren un replantejament de l'activitat investigadora per tal d'afavorir una millor adaptació a les noves tendències provinents de l'administració pública, tot suggerint l'obtenció d'altres fonts de finançament per a complementar les actuals i feren una crida per afavorir la cooperació entre les universitats espanyoles i estrangeres.

El dissabte 1 d'abril es presentà una única ponència a càrrec d'Ian Johnson (president de la British Association of Information and Library Education and Research (BAILER); director de la School Information and Media, Robert Gordon University)⁶ amb el títol de «The role of the Association of Information and Library Education and Research».⁷ Johnson, en la seva doble qualitat de docent i president d'una associació professional, exposà de quina manera les associacions poden col·laborar en la millora dels estudis, a través, per exemple, de l'intercanvi de professionals, de la cooperació en projectes d'investigació, programes d'alumnes (Sòcrates, Erasmus...), etc. Manifestà també la seva preocupació per esbrinar què cal fer per atreure cap a la nostra disciplina els millors estudiants i va enumerar els fòrums d'intercanvi d'experiències a nivell europeu (BOBCATSSS, entre d'altres).

Acabà la trobada amb un breu debat entre els assistents on es reprengué el tema suscitat per la ponència de Nick Moore del primer dia, és a dir, la visibilitat dels bibliotecaris i documentalistes i les mesures a prendre per tal d'augmentar-la.

3 Trobada digital

Paral·lelament a l'Encuentro va desenvolupar-se el I Encuentro Digital Británico-Español de Profesores de Biblioteconomía y Documentación, 2000,⁸ que té com a objectiu ser l'equivalent virtual de la trobada presencial. Estaven convidats a participar-hi tots els professors de l'àrea amb interès per compartir amb altres col·legues aspectes relacionats amb la docència i la investigació. A la web, a més de trobar les ponències ja relacionades abans, poden consultar-se les presentades per Adelaida Delgado («El uso de las tecnologías de la información en la asignatura Tecnologías de la Información»), Jesús Tramullas («La enseñanza de la documentación en Agronomía») i Pat Dixon («The reflective practitioner: issues for the continuing education of information professionals»).

Per més endavant està anunciada l'edició de les comunicacions en format CD-ROM.

4 Valoració

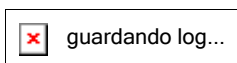
La iniciativa de convocar una trobada de professors de Biblioteconomia i Documentació cal valorar-la molt positivament. Si a sobre permet

l'intercanvi d'experiències amb docents d'altres països, en aquest cas la Gran Bretanya, encara millor. Ara bé, l'escassa assistència de participants i el fet que la majoria eren d'una mateixa universitat (UB) és possible que redundi en un baix assoliment dels objectius previstos per l'organització. Confiam, però, que en futures edicions, el ressò «mediàtic» de l'Encuentro s'eixampli i que tot plegat convidi a una més plena participació.

Notes

- 1 Vegeu el tríptic de presentació de l'Encuentro.
- 2 Consultable a l'adreça electrònica:
<http://camelot.upf.es/crovira/tmis/nick.htm> [consulta: 30-4-2000].
- 3 Accessible a l'adreça electrònica
<http://camelot.upf.es/crovira/tmis/abadal.htm> [consulta: 30-4-2000].
- 4 La conferència de Gibb no s'inclou a la web de l'Encuentro Digital. Com no hi vaig ser present, agraeixo a Maite Comalat que m'hagi proporcionat les notes sobre el seu contingut.
- 5 Consultable a l'adreça electrònica:
<http://camelot.upf.es/crovira/tmis/caridad/caridad.htm> [consulta: 30-4-2000]
- 6 Presència molt pertinent en tant que la trobada pretenia en paraules dels organitzadors «...explorar las futuras relaciones con BAILER».
- 7 Consultable a l'adreça electrònica:
<http://camelot.upf.es/crovira/tmis/johnson.htm> [consulta: 30-4-2000].
- 8 Consultable a l'adreça electrònica:
<http://camelot.upf.es/crovira/tmis/coma.htm> [consulta: 30-4-2000].

Articles del mateix autor a Temària

[Rodríguez Parada, Concepción](#)

[[més informació](#)]